

TER BESLISSING

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M en R

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Datum

19 januari 2026

Onze referentie

BZ2624377

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Kamerbrief besluitvorming over modernisering EU
Zwitserland relatie

Aanleiding

- Commissie voorstel voor een raadsbesluit betreffende de ondertekening namens de EU van een pakket aan overeenkomsten met ZWI (13 juni jl.).
- In aanloop naar besluitvorming in de Raad eind februari 2026 is het wenselijk de Kamer te informeren over de concept Raadsbesluiten en de positie die het kabinet wil innemen over het pakket aan EU-Zwitserland akkoorden.

Geadviseerd besluit

- Uw akkoord op het voornemen om in de Raad in te stemmen met het pakket aan aangepaste en nieuwe overeenkomsten tussen de EU en ZWI. Uw akkoord om de Kamer hierover te informeren middels de bijgevoegde Kamerbrief.

NB: dit besluit is ambtelijk afgestemd met andere ministeries.

Kernpunten

- Op 20/12/24 hebben de Commissie en ZWI een onderhandelaarsakkoord bereikt om de relatie te moderniseren, verdiepen en consolideren. Hiertoe worden institutionele en staatssteun bepalingen opgenomen in een reeks bestaande en twee nieuwe akkoorden die op deelterreinen integratie van ZWI in de interne markt mogelijk maken. Ook zijn afspraken gemaakt over de cohesiebijdrage van ZWI, deelname aan Unieprogramma's en gezondheid.
- Juni jl. is het concept Raadsbesluit aangeboden aan de Raad. Naar verwachting is er brede steun in de Raad. Het gaat om een EU-only akkoord.
- Naar verwachting ligt het EU-ZWI pakket op 18/2 voor in Coreper, waarna het op een Raad kan worden afgehamerd. Streven is om voor de lente het akkoord goed te keuren, o.a. vanwege het ZWI nationale ratificatie proces.

Internationale en diplomatieke belangen

- In ZWI ligt het akkoord gevoelig vanwege vrij verkeer van personen (migratie) en mechanismen voor dynamische overname van EU acquis (soevereiniteit). Een referendum onder maximaal 10 mln inwoners wordt in de

zomer van 2026 in stemming gebracht en zou op gespannen voet staan met EU verdragen.

Datum

19 januari 2026

Onze referentie

BZ2624377

Toelichting

NL inzet:

- Conform het BNC-fiche heeft NL de aanpak van CIE gesteund om de EU-ZWI relatie te verbeteren. De nieuwe akkoorden moeten bijdragen aan een gelijk speelveld, beter toezicht op consistente naleving van EU wetgeving en een betere balans. Hiertoe zijn institutionele afspraken opgenomen over overname van EU wetgeving en de afdwingbaarheid daarvan, waarbij in een uiterste geval maatregelen onder een ander akkoord kunnen worden getroffen. Hiermee worden akkoorden onderling aan elkaar verbonden. Dit versterkt de positie van de EU en NL ten opzichte van ZWI.
- Voor NL was conform het BNC-fiche de associatie van ZWI bij Horizon Europe een belangrijke 'ask' als onderdeel van het brede pakket¹. Het Raadsbesluit ter goedkeuring en voorlopige inwerkingtreding hiervan is op 21 oktober jl. door de Raad goedgekeurd zodat ZWI per 2025 hiervan gebruik kan maken.

Krachtenveld:

- [NL] Vanuit de Kamer is beperkte aandacht voor de onderhandelingen. De enige vragen die hierover gesteld werden, kwamen van de PVV en gingen over het beschermen van rechten van Europese burgers in Zwitserland.
- [EU] In de Raad is brede steun voor het EU- ZWI pakket. Naar verwachting kunnen alle EULS instemmen met het voorliggende pakket. Het EP moet ook instemmen met de uitkomst. Naar verwachting steunt het EP de uitkomst.
- [ZWI] De ZWI regering steunt het pakket. Het is echter de vraag of het pakket ook voldoende steun krijgt in het parlement en bij een referendum.
- De 'noodrem' vrijwaringsclausule die is toegevoegd aan het akkoord over vrij verkeer van personen zal naar verwachting in ZWI politieke aandacht krijgen

Internationale en diplomatieke belangen

Deze clausule maakt het voor beide partijen mogelijk om een scheidsrechter in te roepen die kan oordelen over gepaste maatregelen bij ernstige sociale en economische problemen die voortvloeien uit de toepassing van de overeenkomst inzake vrij verkeer van personen.

Geschiedenis EU- ZWI relatie:

- In 2021 strandden onderhandelingen over een raamwerkovereenkomst tussen de EU en ZWI, nadat laatstgenoemde zich terugtrok vanwege zorgen over arbeidsmigratie; druk op sociale zekerheden; en overname van EU acquis.
- CIE en ZWI hebben voorbereidende gesprekken gevoerd om tot een nieuwe aanpak te komen. Eind 2023 mondde dit uit in een zogenaamde common understanding, een politieke toezegging van beide partijen met landingszones voor toekomstige onderhandelingen.
- De vorm en aanpak van deze onderhandelingen verschilt van de voorgaande onderhandelingen over een raamwerkakkoord. Er is gekozen voor een selectief pakket van nieuwe en wijziging van bestaande akkoorden i.p.v. een overkoepelend raamwerk. Aan ZWI zijde zijn ministeries betrokken en belanghebbenden kregen regelmatig updates over de onderhandelingen.

¹ BNC fiche 1 - Aanbeveling voor Raadsmandaat voor onderhandelingen tussen de EU en Zwitserland | Publicatie | Rijksoverheid.nl